

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

ЗАТВЕРДЖЕНО
Голова приймальної комісії

Анатолій МАЗАРАКІ
" 14 " жовтня 2022 р.
Ідентифікаційний код
44479624

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
для здобуття освітнього ступеня бакалавра
на основі освітньо-кваліфікаційного рівня
молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня
фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня
молодшого бакалавра

галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність	053 «Психологія»
освітня програма	«Практична психологія»

Київ 2022

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ заборонено

Автори: М.С. Корольчук, д-р психол. наук, проф., В.М. Корольчук, д-р психол. наук, доц., С. М. Миронець, д-р психол. доцент, проф. А.М. Сипливий, канд. мед. наук, доц., І. М. Овдієнко, канд. психол. наук, доцент

Програму вступного фахового випробування для здобуття освітнього ступеня бакалавра розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології, протокол № 6 від 10 грудня 2021 року і затверджено приймальною комісією 20 січня 2022 р., протокол № 12.

Рецензент: В. І. Осьодло, начальник гуманітарного інституту Національного університету оборони України ім. І. Черняховського, доктор психологічних наук, професор

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування
для здобуття освітнього ступеня бакалавра
на основі освітньо-кваліфікаційного рівня
молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого
бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра

галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність	053 «Психологія»
освітня програма	«Практична психологія»

Автори: КОРОЛЬЧУК Микола Степанович,
КОРОЛЬЧУК Валентина Миколаївна,
МИРОНЕЦЬ Сергій Миколайович,
СИПЛИВИЙ Анатолій Маркович,
ОВДІЄНКО Ірина Михайлівна

ВСТУП

Мета програми фахових вступних випробувань – забезпечення вступників потрібною інформацією щодо структури і змісту вступних фахових випробувань, а також створення необхідних умов для оцінювання знань, здобутих у процесі навчання за освітньо-кваліфікаційною програмою підготовки молодших спеціалістів.

Предметом фахових вступних випробувань є сукупність знань та вмінь з фахової підготовки щодо психологічного забезпечення професійної діяльності.

Види тестових завдань закритого типу, різного ступеня складності. Фахові вступні випробування проводитимуться у формі письмового тестування для виявлення рівня підготовки вступника щодо ступеня володіння професійними знаннями.

Білет письмового тестування з фахових дисциплін складається з 50 закритих тестових завдань. Вступникові потрібно обрати одну правильну найбільш повну відповідь.

Програма фахових вступних випробувань укладена відповідно до навчальних планів підготовки бакалаврів спеціальності «Психологія».

Програма містить два розділи:

- Загальна психологія.
- Анатомія та еволюція центральної нервової системи.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Розділ 1. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Основні характеристики когнітивної сфери особистості. Визначення та властивості понять «відчуття» та «сприймання». Функції відчуттів і сприймань.

Відчуття та сприймання як різні за повнотою і глибиною рівні пізнавальної діяльності індивіда. Активно орієнтувальна та регулювальна функції відчуттів і сприймань у поведінці та діяльності. Основні характеристики сенсорного образу. Інтенсивність відчуття як його кількісна характеристика. Чутливість аналізатора та її вимірювання. Часові характеристики відчуттів. Поняття про тривалість і послідовність відчуттів. Просторові характеристики відчуттів. Константність сприймання. Значення константності сприймання для життєдіяльності. Механізм константності сприймання. Вплив специфічних характеристик перцептивного образу (цілісності, предметності, узагальненості та ін.) на відображення просторово-часових, якісних та кількісних характеристик об'єктів.

Основні підходи до визначення уваги. Психологічні теорії уваги. Функції уваги. Особливості розвитку та шляхи формування властивостей уваги. Увага в пізнавальній діяльності особистості. Активація та увага. Основні підходи до визначення уваги. Функції уваги. Властивості уваги.

Загальна характеристика пам'яті. Психологічні теорії пам'яті і проблеми пам'яті в асоціанізмі, гештальтпсихології, біхевіоризмі; соціально-психологічний підхід до проблем пам'яті; інформаційний підхід до проблем пам'яті; діяльнісний та системний підходи до вивчення пам'яті. Процеси пам'яті: запам'ятовування та чинники, які його зумовлюють, взаємовідношення довільного і мимовільного в запам'ятовуванні. Відтворення. Зберігання-забування. Явище ремінісценції. Види пам'яті. Образна пам'ять та її особливості. Словесно-логічна пам'ять, її зв'язок з мисленням. Довільна і мимовільна пам'ять. Взаємозв'язок короточасної та довгочасної пам'яті. Клінічні порушення пам'яті. Деякі вікові та індивідуальні особливості пам'яті: загальна характеристика змін розвитку пам'яті, вікові особливості динаміки розвитку пам'яті, індивідуальні особливості пам'яті людей.

Загальна характеристика мислення. Основні положення теорій мислення І. Сеченова, Л. Виготського, С. Рубінштейна, П. Гальперіна, Г. Костюка. Характеристика мислення як процесу розв'язання задач. Фазний характер процесу мислення. Поняття «проблемна ситуація» та «задача». Класифікація чинників, які впливають на процес розв'язання задач. Операціональний склад процесу мислення (аналіз-синтез, порівняння, узагальнення-конкретизація, абстрагування-індивідуалізація). Види мислення. Поняття «когнітивного стилю». Особистісні типи мислення. Креативність як психологічна основа індивідуальних відмінностей у мисленні.

Поняття «мова» та «мовлення». Функції мовлення. Психологічні механізми творення мовлення. Мовлення та мислення. Поняття «внутрішнього мовлення».

Поняття про уявлення та уяву. Класифікація уяви та уявлення. Види і прийоми уяви. Фізіологічні основи уяви. Уява та органічні процеси. Уява та фантазія. Розвиток уяви.

Концепції особистості в різних психологічних школах. Чинники та рушійні сили розвитку особистості. Біологічні та соціальні чинники формування та розвитку особистості.

Соціалізація: поняття, сутність і зміст. Основні принципи, етапи та механізми соціалізації особистості.

Основні моделі вікового розвитку людини. Вікова періодизація розвитку людини. Онтогенез у концепціях вітчизняних психологів.

Роль і місце задатків і здібностей у психологічній структурі особистості. Темперамент як біологічний фундамент особистості.

Характер як каркас особистості. Природа характеру. Рефлексія в особистісному зростанні.

Походження та функції емоцій. Мотивація та емоції. Емоції і свідомість. Емоції та почуття. Співвідношення емоцій і поведінки. Психосоматика. Онтогенез емоційної сфери людини. Поняття емоційного стану в психології. Види емоційних станів (афект, стрес, настрій тощо) та їх характеристики. Умови виникнення фрустрації.

Стрес та його характеристика. Види і наслідки стресів. Профілактика стресу.

Основні поняття та розвиток учення про волю. Природа та функції волі. Довільні і вольові дії, їх структура. Етапи вольової дії.

Розділ 2. АНАТОМІЯ ТА ЕВОЛЮЦІЯ ЦЕНТРАЛЬНОЇ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ

Вступ до предмету анатомія. Системи організму людини. Цілісність організму і взаємозв'язок із навколишнім середовищем. Структура і функціональна будова організму. Теоретичні позиції вітчизняних вчених І.М. Сеченова, А.А. Ухтомського, П.К. Анохіна. Значення анатомії та фізіології людини у вивченні психічної та нервової діяльності людини для майбутнього фахівця.

Розвиток організму людини. Структура тіла людини. Риси будови людини, спільні з іншими хребетними, ссавцями, приматами. Антропогенез як результат впливу соціального середовища.

Органи, фізіологічні й функціональні системи організму людини. Визначення понять орган, система органів, апарат, фізіологічні та функціональні системи людини, організм як ціле. Загальний принцип будови нервової системи.

Нейрон як структурна і функціональна одиниця нервової системи. Основні фізіологічні особливості нервової клітини. Види і форми нейрону та його властивості. Спинний мозок. Стовбур мозку. Довгастий мозок, міст та середній мозок. Довгастий мозок; його морфологія, розташування сірої та білої речовини. довгастого мозку і варолієвого моста. Мозочок. Морфологічна структура мозочка. Фізіологія мозочка, його вплив на рухові функції.

Вища нервова діяльність (ВНД), синапси, нейрон, глії, нерве волокно, центральна нервова система (ЦНС), спинний мозок, головний мозок, аксон, дендрит, рефлекторна дуга, медіатор, рефлекс, сенсорні функції, вегетативна нервова система, периферична нервова система, мозочок, стовбур мозку, довгастий мозок, варолієв міст, середній мозок, проміжний мозок, рецептори, аферентні та еферентні нервові шляхи, сіра і біла речовина, ретикулярна формація, умовні рефлекс, безумовні рефлекс, телепатія, емоції, воля.

Розвиток і структура периферичної нервової системи. Черепномозкові нерви, їх функціональна характеристика. Автономна (вегетативна) нервова система. Розвиток вегетативної нервової системи. Сенсорні системи або аналізатори (естезіологія). Нейрон як структурна і функціональна одиниця нервової системи. Поняття про синапси. Класифікація синапсів. Загальні принципи роботи хімічного синапсу. Нервове волокно, його структура і функція.

Зорова сенсорна система. Зоровий аналізатор. Онтогенез органа зору. Слухова, смакова та нюхова сенсорні системи. Слуховий і вестибулярний аналізатори. Смаковий і нюховий аналізатори. Функції ЦНС, нервових центрів, синапсів, нервового волокна. Вступ до вивчення фізіології центральної нервової системи (ЦНС) і вищої нервової діяльності (ВНД).

Функція парасимпатичної нервової системи та фізіологічні процеси. Фізіологічні процеси синапсу. Фізіологія нейромедіаторів. Передача електричного імпульсу пресинаптичного нейрона в постсинаптичний. Екстероцептивна сенсорна система, її фізіологічна та функціональна характеристика. Інтерцептивна сенсорна система, її фізіологічна та функціональна характеристика. Пропріоцептивна система, її фізіологічна та функціональна характеристика.

Фізіологія збудливості нервової клітини та біоелектропровідного нервового волокна. Нейрофізіологічні основи відчуття.

Механізми утворення умовного рефлексу. Основи теорій рефлексорної діяльності. Фізіологія психічних процесів та функцій ЦНС.

Психофізіологічна характеристика функціональних станів організму. Координаційна діяльність ЦНС та ендокринної системи функціональних станів людини.

Психофізіологічна характеристика і оцінка мислення, пам'яті та уваги. Фізіологія темпераменту людини, емоцій, мотивацій.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

До розділу 1. Загальна психологія

1. Бригадир М.Б., Бугерко Я.М., Ревасевич І.С. Загальна психологія. Збірник кейсів: навч.-метод. посіб. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2017. 35 с.
2. Варій М. Й. Загальна психологія: підр. для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр учбової літератури, 2019. 1007 с.
3. Вступ до спеціальності: практична психологія: Навч. посіб. Т. В. Дуткевич, О. В. Савицька. 2-ге вид. К.: Центр учб. л-ри, 2010. 256 с.

4. Волошина В. В., Долинська Л. В., Ставицька С. О., Темрук О. В. Загальна психологія / Практикум: навч. посіб. К.: Каравела, 2019. 280с.
5. Дуткевич Т. В. Загальна психологія: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2019. 382 с.
6. Загальна психологія: навч. посіб.; за заг. ред. Р. А. Калениченка, О. Г. Льовкіної, І. О. Петухової / Університет державної фіскальної служби України. Ірпінь, 2020. 554 с.
7. Загальна психологія: хрестоматія: навч. посіб. / Л. В. Долинська та ін. К.: Каравела, 2019. 640 с.
8. Ільїна Н. М., Мисник С. О. Загальна психологія: теорія та практикум. Київ : «Університетська книга», 2017. 352 с.
9. Киричук О.В., Роменець В.А., Кириленко Т. С., Маноха І. П., Пискун В. М. Основи психології: Підручник для студ. вищих навч. закл. / О.В. Киричук (заг.ред.), Володимир Андрійович Роменець (заг.ред.). 6.вид., стер. К. : Либідь, 2006. 632с.
10. Корольчук М.С., Корольчук В.М., Миронець С.М., Тімченко О.В., Осьодло В.І., Ржевський Г.М., Зазимко О.В. Практична психологія: Навчальний посібник для студентів ВНЗ. К. : Київ.нац.торг.ун-т, 2014. 728 с.
11. Корольчук М.С., Крайнюк В.М., Марченко В.М. Психологія: схеми, опорні конспекти, методики: навчальний посібник / за заг. ред. М.С. Корольчука. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2015. 320 с.
12. Курова А.В., Крюкова М.А. Загальна психологія: навчально-методичний посібник (для студентів факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА» - Вступ до спеціальності). Одеса: Фенікс, 2019. 53с.
13. Методологічні і теоретичні проблеми психології: Навчальний посібник / М.С. Корольчук, Ю.Л. Трофімов, В.І. Осьодло та ін. К.: Ніка-Центр, 2013. 336 с.
14. Москалець В. П. Загальна психологія: підручник. К.: Ліра-К., 2020. 564 с.
15. Олексюк О.Є. Психологія загальна. Курс лекцій: навчально-методичний посібник. Миколаїв, «Іліон», 2017. 312 с.
16. Павелків Р. В. Загальна психологія: підручник. К.: Кондор, 2017. 576с.
17. Партико Т. Б. Загальна психологія : підручник. Київ : Ін Юре, 2008. 414 с.
18. Практична психологія: Введення у професію. Приходько Ю.О. Навчальний посібник. К.: Каравела, 2015. 248 с.
19. Савчин М. В. Загальна психологія : підручник. Вид. 3-тє, стереотип. Київ, ВЦ «Академія», 2020. 344 с.
20. Сергеєнкова О. П. Загальна психологія: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2019. 296 с.

До розділу 2. Анатомія та еволюція центральної нервової системи

1. Анатомія і фізіологія центральної нервової системи та вищої нервової діяльності : Сипливий А.М. Курс лекцій. К.: КиМУ , (видання II) 2016. 191 с.
2. Анатомія та еволюція нервової системи: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О. Д. Боярчук ; Держ. закл. «Луган. нац.. ун-т імені Тараса Шевченка». Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2014. 395 с.
3. Гайда, С. П. Анатомія і фізіологія людини : Навч.посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Вища школа, 2018. 216с.
4. Кокун О.М. Психофізіологія. Навчальний посібник. - К., Центр навчальної літератури, 2010. – 184 с.
5. Корольчук М.С. Психофізіологія діяльності: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2011. 400с.
6. Корольчук М.С., Крайнюк В.М. Теорія і практика професійного психологічного відбору : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Ніка-Центр, 2016. 536.
7. Корольчук М. С., Крайнюк, В. М. Марченко, В.М. Психологія: схеми, опорні конспекти, методики: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2012. 320с.
8. Нервова система. Органи чуття [Текст] : навч. посіб. В. Г. Ковешніков [та ін.]; за заг. ред. проф. В. З. Сікори. Суми : СумДУ, 2010. 110 с.
9. Органи чуття: навч. посіб. / За заг. ред. В.З. Сікори. Суми: СумДУ, 2016. 110с.
10. Основи практичної психології / В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелєва та ін.: Підручник. Вид. 2-ге. К. : Либідь, 2017. 536 с.
11. Сидоренко П. І. Анатомія та фізіологія людини : підручник. Київ : Медицина, 2017. 199 с.
12. Спаська А.М., Случик І.Й. Фізіологія центральної нервової системи та вищої нервової діяльності. Курс лекцій для студентів спеціальності «Психологія». Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2012. 87 с.
13. Фізіологія центральної нервової системи: підручник / М. Ю. Макаручук, Т. В. Куценко. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2017. 335 с.
14. Чорнокульський С. Т. Анатомія центральної нервової системи. Навчально-методичний посібник з анатомії людини. К. : Книга плюс, 2010. 160 с.
15. Филиппов М. М. Психофизиология функциональных состояний. Учеб. пособие. К .МАУП, 2006. 240с.

Інтернет - ресурси

1. Максименко С. Д. Загальна психологія: навч. посіб. [вид. 3-є, перероб. та доп.]. К.: Центр учбової літератури, 2008. С. 26–37. URL: http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/627/Maksimenko_S.D._
2. Психологія / Винославська О.В., Бреусенко-Кузнєцов О.А., Зливков В.Л., Апішева А.Ш., Васильєва О.С. [Електронний ресурс]. - режим доступу: http://ualib.com.ua/b_147.htm
3. <http://www.morphology.dp.ua/> – Словник морфологічних термінів
4. <http://medicinform.net/human/anatomy.htm> Анатомія, фізіологія, біологія і генетика, цікаві статті про людину

КРИТЕРІЇ

оцінювання знань вступників на фаховому вступному випробуванні для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»

1. Загальні положення:

Мета фахового вступного випробування – оцінити відповідність знань, умінь та навичок вступників згідно з вимогами програми фахового вступного випробування.

2. Структура екзаменаційного білета:

Екзаменаційний білет складається з 50-ти закритих тестових завдань.

3. Критерії оцінювання:

- Рівень знань оцінюється за 200-бальною шкалою.
- Виконуючи тестове завдання, вступнику слід обрати одну правильну відповідь.
- Правильна відповідь на тестове завдання оцінюється у 4 бали, а неправильна – у 0 балів.
- Вступники, які отримали менше 100 балів, до наступних випробувань не допускаються та участі у конкурсі не беруть.